

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 18Ps/7/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6724204032
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Janette Nôtová
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2025:6724204032.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen, samosudkyňou Mgr. Janette Nôtovou, v právnej veci posudzovanej: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX, XXX XX E., t. č. bytom v zariadení soc. služieb F. E. C. G., XX. XXXXXXX XXX/XX, XXX XX E., zast. procesným opatrovníkom: H. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I., J. K., L. XXX, občan ČR, o návrhu navrhovateľky - dcéry posudzovanej: A. M., N. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E., právne zast. advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom, IČO: 31772854, so sídlom AK, Vajnorská 20, 831 03 Bratislava, o návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

I. Súd posudzovanú: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E., t. č. bytom zariadenie sociálnych služieb: F. E., C. G., XX. XXXXXXX XXX/XX, XXX XX E. o b m e d z u j e v spôsobilosti na právne úkony a to tak, že nie je oprávnená samostatne:

- vstupovať do akýchkoľvek právnych vzťahov majetkového charakteru,
- nakladať s nehnuteľnosťami,
- vstupovať do akýchkoľvek záväzkovo-právnych vzťahov, ktorými by sa zaviazala na finančné alebo materiálne povinnosti,
- preberať samostatne sociálne a dôchodkové dávky,
- disponovať s vlastnými účtami a vkladmi, platobnými či inými obdobnými kartami umožňujúcimi peňažné transakcie,
- nakladať s majetkovými hodnotami a finančnými prostriedkami nad hodnotu 50 eur mesačne,
- konať pred orgánmi verejnej moci a vybavovať úradné záležitosti.

II. Za opatrovníka pre A. B., nar. XX.XX.XXXX sa u s t a n o v u j e jej syn: H. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I., J. K., L. XXX, občan I..

III. Opatrovník je o p r á v n e n ý a p o v i n n ý v mene opatrovanej:

- zastupovať ju pri nakladaní a spravovaní jej majetku, pri vstupe do právnych vzťahov vrátane nakladania s nehnuteľnosťami v rozsahu, v ktorom bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony,
- zastupovať ju pri nakladaní s jej finančnými prostriedkami nad hodnotu 50,-- EUR mesačne,
- zastupovať ju pri preberaní sociálnych a dôchodkových dávok,
- zastupovať ju pri konaní pred orgánmi verejnej moci a pri vybavovaní úradných záležitostí,
- ak sa nejedná o bežnú vec, požiadať súd o schválenie právneho úkonu urobeného v zastúpení opatrovanej.

Opatrovník je p o v i n n ý zasielať súdu písomné správy o opatrovanej a stave jej majetku vždy ku dňu 30.06. a ku dňu 31.12. každého kalendárneho roka.

IV/ Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov konania.

V/ Štátu sa náhrada trov konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka podala na tunajšom súde dňa 10.10.2024 návrh, v ktorom žiadala o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony svojej matky. V návrhu uviedla, že v roku 2011 matka prekonala ľahkú mozgovú príhodu, v roku 2012 cievnu mozgovú príhodu s tzv. frustrnou ľavostrannou symptomatológiou a v roku 2014 akútnu cefaleu (bolesti hlavy), a monoparézu (ochrnutie) ľavej hornej končatiny dôsledku pravdepodobnej recidívy cievnej mozgovej príhody. Vyšetrenia potvrdili tzv. vaskulárne postihnutie mozgu. Od februára 2022 je a bola psychiatricky liečená so záverom organická afektívna porucha depresívna a organická porucha osobnosti, ktoré sa prejavujú sťaženým verbálnym kontaktom, zabúdaním, poruchami spánku, neistotou v orientácii, spomaleným myslením, plačlivosťou, narušením krátkodobej pamäti. V súčasnosti matka trpí tiež ischemickou chorobou srdca, zvýšeným krvným tlakom, cukrovkou, chronickou obličkovou nedostatočnosťou, inkontinenciou, má zvýšenú hladinu krvných tukov, chronické bolesti chrbtice zapríčinené degeneratívnymi zmenami, trpnutím rúk a ich prstov, chronickou žilovou nedostatočnosťou, kŕčmi dolných končatín, má sivý zákal, starecké vetchosti, trpí sklerózou ciev očnej sietnice a deky generáciou žltej škvrny. Na tunajšom súde je vedené konanie pod sp. zn. 19C/29/2020, pričom posudzovaná je žalobkyňou, žalovanými sú dcéra a syn. V tomto konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie na vyšetrenie duševného stavu matky, za znalca bol ustanovený znalecký ústav. Podľa znaleckého posudku matka trpí duševnou poruchou - ľahkou demenciou hraničiacou so stredne ťažkou demenciou na podklade poškodenia mozgu s následkom zužovania a upchávania mozgových ciev, s depresívnymi príznakmi. Následkom duševnej poruchy žalobkyňa nechápe zmysel prebiehajúceho civilného konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Posudzovaná teda trpí duševnou poruchou, ktorá má negatívny dopad na jej kognitívne schopnosti, s prihliadnutím na ďalšie popísané ochorenia a vek posudzovanej 83 rokov sa dá očakávať, že jej duševný a fyzický stav sa bude postupom času zhoršovať. Iné menej obmedzujúce opatrenia teda nie sú možné ani vhodné. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že matka nie je schopná chápať význam právnych úkonov a uvedomovať si ich dôsledky, nie je schopná zabezpečovať starostlivosť o svoje zdravie, a výživu, vystupovať v právnych vzťahoch samostatne a spravovať svoj majetok, nakladať s ním, nie je spôsobilá preberať poštové zásielky, konať pred štátnymi orgánmi my, verejnými inštitúciami, robiť akékoľvek právne úkony, z ktorých by vznikali povinnosti niečo plniť, nie je spôsobilá rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti, o potrebe poskytnutia sociálnej starostlivosti vrátane umiestnenia do zariadenia sociálnych služieb, o svojom pobyte, či o nutnosti podstúpenia liečby. Nerozumie významu súdneho konania, nechápe ani význam konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Navrhovateľka navrhla ustanoviť matke za procesného opatrovníka mesto Krupina.

2. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, posudzovanej, opatrovníka posudzovanej, listinnými dokladmi, znaleckým dokazovaním a výsluchom znalca a zistil nasledujúci stav veci.

3. Navrhovateľka na pojednávaní uviedla, že do roku 2017, do Vianoc vychádzala so svojou matkou dobre, komunikovali medzi sebou, avšak po dvadsiatich rokoch sa brat rozhodol, že mamu zoberie na Vianoce na Moravu. Odtiaľ sa mama vrátila úplne zmenená, toho času je ovplyvňovaná zo strany brata a švagrinej. Ona bývala dovtedy s mamou, mama jej len vypomáhala ako stará matka, keď občas potrebovala postrážiť deti. Bol medzi nimi veľmi do dobrý vzťah, dôvera. Od roku 2018 začali medzi navrhovateľkou a bratom spory, keď mamu štvli proti nej. Po komunikácii s bratom mama s ňou prestala komunikovať a bohužiaľ aj s jej deťmi, hoci z ich strany je naďalej záujem s mamou komunikovať. Je pravdou, že toho času s mamou nekomunikujú, bola by rada, aby sa vzťahy urovnali a mohli ju navštevovať. Mama si vybavila bývanie v sociálnom zariadení F. sama cez rodinu. Podľa navrhovateľky mama nevie nakladať s peniazmi, keď dostane list, nevie ho posúdiť, jej aktuálnu finančnú situáciu má na starosti toho času brat. V minulosti sa však nestalo, že by matka nehospodárne nakladala s peniazmi. Navrhovateľka poukázala na prebiehajúci majetkový spor, v ktorom bolo preukázané, že mu mama nerozumie, pričom po súde sa pozemky vrátili na meno matky a táto ich ihneď prepísala na brata, takže je aktuálne nemajetná, zrejme bola zmanipulovaná bratom a švagrinou. Matka tak nemá žiadne nehnuteľnosti, všetko prepísala na brata a zrejme o tom ani nevie. Na základe prebiehajúceho majetkového sporu, aj podľa vyjadrenia advokáta matky si ona nevie vybaviť úradné záležitosti. Taktiež nevie sama posúdiť a rozhodnúť o svojej liečbe, nestalo sa však, že by niekedy liečbu odmietla, túto jej zabezpečujú v zariadení. Aj v súvislosti s týmto konaním sa matka vyjadrila, keď prebrala listovú

zásielku, že nevedela, o čo sa jedná. Okolnosť rozhodovania o pobyte v sociálnom zariadení nie je problematická, mama si sama vybrala toto zariadenie, je tam spokojná. Navrhovateľka navrhla, aby bola ustanovená za opatrovníčku matke ona, vedela by s mamou komunikovať tak, ako v minulosti, obnovili by vzťah, pokiaľ by nebola pod vplyvom brata. Navrhovateľka býva spolu so svojím priateľom v jeho rodinnom dome, je zamestnaná, má pevnú pracovnú dobu. Aktuálne vlastní 5/6 z rodičovského domu a staršie auto, ktoré nepoužíva. Okrem bežných výdavkov iné mimoriadne výdavky nemá.

4. V konaní bol za procesného opatrovníka posudzovanej ustanovený syn, ktorý na pojednávaní uviedol, že s podaným návrhom navrhovateľky nesúhlasí. Navrhovateľka sleduje iný dôvod, má to súvis s majetkovým sporom, ktorý prebieha na tunajšom súde, kde bolo potvrdené, že majetok patrí mame. Mama bola posledné Vianoce u nich počas dvoch týždňov, jej pobyt bol bez problémov, komunikovala s nimi v poriadku, sama si zabezpečovala hygienu, chodili na prechádzky. Mama bývala na poschodí, sama prešla po schodoch. Je pravdou, že má výpadky krátkodobej pamäte, napríklad za krátku chvíľu dá tú istú otázku opakovane. Ak by potrebovala akúkoľvek pomoc, môže jej on pomôcť. Mama potrebuje dohliadať, aby riadne brala lieky podľa pokynov lekára, pretože zabúda, či nejaké lieky zobrala, aby si náhodou nezobrala opakovane dávku. Je pravdou, že navštevuje viacero odborných ambulancií, v liečbe vždy spolupracuje, podstúpila aj operáciu v Martine, nikdy nebol problém. V zariadení je zdravotník, ktorý sa stará o podávanie liekov, keď je mama u nich, stará sa o to on. Pri vybavovaní úradných záležitostí potrebuje pomoc, mama sa naňho obráti a on jej v tom pomáha. Mama má dôchodok, z ktorého sa platí 600,- EUR za ubytovanie a stravu, má nárok na 85,- EUR vreckové. Z dôchodku matky nevychádza úhrada celého pobytu, zvyšok dopláca on. Vyzýval navrhovateľkou, aby sa aj ona spolupodieľala na doplácaní, ona nijako nereagovala. Rodičovský dom v súčasnosti vlastní on 1/6 a sestra 5/6, pričom len on dopláca poplatky za dom a elektrinu. Mama predtým do 5/2022 bývala v tomto dome, všetko si zabezpečovala sama, aj kúrenie, aj si varila. Teraz má stravu zabezpečenú zariadením. Z vreckového si mama kupuje osobné potreby, prípadne si dopláca za lieky, ak jej nevychádza, finančne jej pomáha on. Procesný opatrovník nesúhlasil, aby navrhovateľka mala právomoci voči mame, jej návrh považuje len za účelový. V roku 2019 sa navrhovateľka pokúšala mamu zbaviť vecného bremena k rodičovskému domu, keď sa jej to nepodarilo, psychicky ju vyštvala z domu. Aktuálne s mamou nekomunikuje, keď aj mama navrhovateľke zavolá, táto nereaguje. On sám je ženatý, je živnostník v oblasti stavebníctva, manželka je na čiastočnom invalidnom dôchodku. Ich deti sú dospelé, samostatné. Mimo bežných výdavkov spláca úver mesačne po 25.000,- Kč mesačne. Bývajú v rodinnom dome, na poschodí je zariadená izba s príslušenstvom pre mamu, ktorej ponúkli, aby tam bývala, ona je však zvyknutá v E., kde má známych a rodinu, v zariadení je spokojná. Čo sa týka nehnuteľností, mama za života podelila pozemky, ktoré prepísala na deti, v tom čase aj na nebohého brata. Je pravdou, že mama teraz nevlasťní sa má žiadne nehnuteľnosti.

5. Posudzovaná na pojednávaní uviedla, že býva v sociálnom zariadení, kde jej pomáhajú sestričky alebo iní zamestnanci, čo potrebuje, oni zariadenia. Pri nákupe osobných vecí raz do mesiaca chodí sestrička, ktorej každý povie, čo chce a ona to zabezpečí, lieky jej zabezpečuje ošetrovateľ F.. Pamätala si, že preberala súdnu zásielku v tejto veci, aj si to čítala, keď niečomu nerozumie, vždy sa nájde niekto zariadení, kto jej poradí. Lekári chodia do zariadenia, keď potrebuje ísť k lekárovi, sprevádza ju ošetrovateľ F.. Je pravdou, že si už teraz občas niečo nezapamätá, vie sa sama orientovať, hoci je pravdou, že ju na vychádzky nepustia samú, chodievajú viacerí spolu so sestričkou. V zariadení ju navštevuje syn a známi, s ktorými sa rozpráva. Keď niečo potrebuje, vždy sa obráti na syna a on jej pomôže.

6. Podľa lekárskej správy D. O., všeobecnej lekárnice posudzovanej zo dňa 26.11.2024, sa u posudzovanej jedná o pacientku sledovanú u viacerých špecialistov - interná ambulancia pre diabetes mellitus, nepravidelnú činnosť srdca, vysoký TK, prekonanú cievnu mozgovú príhodu, chronickú žilovú insuficienciu. Je sledovaná na psychiatrickej ambulancii v Krupine u D. F. pre Alzheimerovu demenciu a organickú afektívnu poruchu depresívnu. Chodí na oftalmológiu v E. pre šedý zákal a zmeny na sietnici.

7. Navrhovateľka k žalobe pripojila znalecký posudok číslo 99054/2023 znaleckého ústavu forensic.sk zo dňa 31.05.2023, ktorý bol vyhotovený na základe uznesenia Okresného súdu Zvolen v konaní sp. zn. 19C/29/2020. Predmetom znaleckého posudku bolo preskúmanie posudzovanej (tam v postavení žalobkyne), za účelom zistenia duševnej choroby alebo poruchy, ktorá by mala vplyv na jej aktuálne chápanie zmyslu civilného konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a aj v čase podpisu preskúmvanej kúpnej zmluvy z roku 2010. Zároveň bolo potrebné vysporiadať sa s viacerými

znaleckými posudkami o duševnom stave posudzovanej, ktoré boli stranami sporu predložené v konaní, s rozdielnymi závermi. Znalec na základe spisového materiálu, dostupnej zdravotnej dokumentácie a vlastného vyšetrenia posudzovanej dňa 07.02.2023 dospel k zisteniu, že žalobkyňa - posudzovaná je od februára 2022 ambulantne psychiatricky liečená so záverom organická afektívna porucha depresívna a organická porucha osobnosti. Vlastným vyšetrením u žalobkyne bola zistená prítomná duševná porucha - ľahká demencia hraničiaca so stredne ťažkou demenciou na podklade poškodenia mozgu následkom zužovania a upchávania mozgových ciev, s depresívnymi príznakmi. Táto má v súčasnosti zásadne nepriaznivý dosah na schopnosti posudzovanej správne a úplne vnímať prežité udalosti, tieto si zapamätať a následne s časovým odstupom správne reprodukovať. Následkom duševnej poruchy nechápe zmysel prebiehajúceho civilného konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

8. Z úradných správ súd zistil, že posudzovaná nepoberá žiadne sociálne dávky ani pomoc v hmotnej núdzi, je prihlásená na trvalý pobyt na adrese E., C. D. I. XX, nebola riešená za žiaden priestupok. Posudzovaná je vdova, má 2 dospelé deti, 1 syn je toho času už nebohý. Je poberateľkou starobného a vdovského dôchodku vo výške 666,10 EUR mesačne. Aktuálne nie je vedená ako vlastníčka žiadne nehnuteľnosti. Zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. 19C/29/2020 súd zistil, že posudzovaná ako žalobkyňa, zastúpená advokátom, podala žalobu voči navrhovateľke a procesnému opatrovníkovi, t. j. svojim deťom o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorou sa domáhala svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam o podiele 1/2 vedené na LV č. XXXX pre k. ú. E.. V poradí prvým rozsudkom zo dňa 25.10.2023 súd žalobe vyhovel, v dôvodoch rozhodnutia súd posúdil kúpnu zmluvu zo dňa 30.08.2010, ktorú uzavrela žalobkyňa ako predávajúca (spolu s predávajúcim vtedy žijúcim synom P.) a žalovaná - tu navrhovateľka ako kupujúca, ako neplatný právny úkon z dôvodu simulácie, keď v skutočnosti sa malo jednať o darovaciu zmluvu, pričom neboli naplnené zákonné ustanovenia pre platnosť darovacej zmluvy. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 11Co/36/2024 zo dňa 17.09.2024 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože došlo k procesnému pochybeniu. V konaní znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že žalobkyňa nemá plnú procesnú spôsobilosť z dôvodu zdravotného stavu a bolo uložené ustanoviť jej procesného opatrovníka v zmysle procesných predpisov. Po ustanovení procesného opatrovníka prvoinštančný súd rozhodol v poradí druhým rozsudkom dňa 17.02.2025 tak, že žalobe žalobkyne v celom rozsahu vyhovel z rovnakých dôvodov, rozsudok pre odvolanie žalovanej doposiaľ nie je právoplatný. Podľa oznámenia sociálneho zariadenia Svetlo zo dňa 01.08.2025 je posudzovaná prijímateľkou sociálnej služby na základe zmluvy v celoročnom pobytovom zariadení pre seniorov od 02.05.2022 na dobu neurčitú, mesačná zálohová platba za pobyt od 01.04.2025 je 667,50 EUR. V zmysle zákona prijímateľovi služby musí poskytovateľ ponechať minimálnu čiastku, ktorá k 01.07.2025 činí sumu 71,03 EUR. Posudzovaná je poberateľkou starobného a vdovského dôchodku, ktorý po odpočítaní minimálnej sumy nestačí na úhradu zálohových platieb, zvyšok v sume 58,33 EUR mesačne dopláca syn posudzovanej, H. B..

9. Z úradných správ súd zistil, že navrhovateľka je prihlásená k trvalému pobytu na adrese E., C. D. I. XX, nebola riešená za žiaden priestupok. Je zamestnaná v Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti a s od roku 1995 ako skladníčka a administratívna pracovníčka na prevádzke v E., zamestnávateľom kladne hodnotená. Je rozvedená, je matkou štyroch detí, všetky sú už dospelé. Doposiaľ nebola súdne trestaná, má evidované 2 priestupky v roku 2022 a 2023 na úseku dopravy. Je vlastníčkou, resp. spoluvlastníčkou viacerých nehnuteľností v k. ú. E., niektoré vlastní spolu s bratom H. (LV č. XXXX Q. XXXX), niektoré vlastní spolu s bratom H. a nebohým bratom P. (LV č. XXXX).

10. Z úradných správ súd zistil, že procesný opatrovník má evidovaný v SR trvalý pobyt na adrese E., C. D. I. XX, má štátnu príslušnosť SR a ČR. Je ženatý, do 9/2022 bol evidovaný ako zamestnanec zahraničnej spoločnosti s pobočkou na území SR. Nemá záznam v registri trestov, má evidované 3 priestupky v rokoch 2020 a 2021 na úseku dopravy. Je spoluvlastníkom nehnuteľností v k. ú. E., spolu s navrhovateľkou (LV č. XXXX Q. XXXX), spolu navrhovateľkou a nebohým bratom P. (LV č. XXXX).

11. Na tunajšom súde sa vedie konanie sp. zn. 19C/24/2018 o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam medzi navrhovateľkou a procesným opatrovníkom, konanie je prerušené do skončenia konania o určenie vlastníctva sp. zn. 19C/29/2020. Zo Spisu Okresného súdu Zvolen sp. zn. 5T/100/2019 bolo zistené, že na základe trestného oznámenia navrhovateľky bolo vedené trestné stíhanie proti procesnému opatrovníkovi pre skutok z roku 2018 - schválnosti súvisiace s užívaním rodinného domu, ktorého sú obaja podieloví spoluvlastníci, uznesením súdu zo

dňa 31.05.2021 bola vec postúpená Okresnému úradu Zvolen na prejednanie skutku ako priestupku, podľa záznamu o odložení veci zo dňa 14.01.2022 bola vec odložená, nakoľko nebolo dôvodné začatie konania o priestupkoch.

12. Na posúdenie zdravotného stavu posudzovanej a jeho vplyvu na jej spôsobilosť na právne úkony súd nariadil znalecké dokazovanie a na pojednávaní vypočul znalca F. B.. Znalec na pojednávaní uviedol, že pri vypracovaní Znaleckého posudku č. 92/25 (č. I. 105 a nasl.) mal k dispozícii celý súdny spis, čiastočnú zdravotnú dokumentáciu posudzovanej a vykonal aj jej vlastné vyšetrenie v sociálnom zariadení. Po vyšetrení konštatoval u posudzovanej duševnú poruchu - demencia stredne ťažkého stupňa zmiešanej etiológie, ktorá je trvalého charakteru. Jedná sa o duševné ochorenie, ktoré nie je len prechodné, na základe aktuálnych poznatkov medicíny sa nedá ovplyvniť, prognóza vývoja je negatívna, môže dochádzať k nárastu kognitívnych porúch. Na základe zisteného zdravotného stavu posudzovaná nie je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu, a to podpisovať akékoľvek zmluvy, vystupovať pred orgánmi verejnej moci, vybavovať svoje osobné a úradné záležitosti, nakladať s majetkom a hospodáriť s finančnými prostriedkami, s vlastnými finančnými prostriedkami je spôsobilá nakladať v nižšej sume typu vreckového na zabezpečenie drobnosti, za prípadnej pomoci ošetrovateľov v sociálnom zariadení. Tiež nie je spôsobilá dávať informované súhlasy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, vykonávať právne úkony na umiestnenie a zotrvanie v zariadení sociálnej starostlivosti, preberať akékoľvek poštové zásielky a sama sa o seba adekvátne postarať. Znalec odporučil obmedziť ju v spôsobilosti k právnym úkonom v danom rozsahu. Znalec konštatoval, že sa oboznámil so znaleckým posudkom z roku 2023, kedy bola konštatovaná prítomnosť tejto duševnej poruchy, zo zdravotnej dokumentácie iný relevantný údaj o skoršom ochorení zistený nebol. Podľa zdravotnej dokumentácie ešte vo februári 2022 táto porucha prítomná nebola, znalecky bola potvrdená prítomnosť duševnej poruchy vo februári 2023, odvtedy došlo k negatívnej prognóze, čo bolo konštatované pri vyšetrení v júni 2025 t. j. došlo k zhoršeniu stavu pacientky a progresu nárastu kognitívnych porúch. Účastníci konania nenamietali závery znaleckého posudku.

13. Podľa § 10 ods.1 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná nie je schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Podľa ods.2, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov, alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

13.1. Podľa § 27 ods.2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony, alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

13.2. Podľa § 231 Civilný mimosporový poriadok (ďalej "C. m. p."), v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o podľa písm. a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

13.3. Podľa § 248 ods. 1 C. m. p., konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. Podľa ods. 2, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

13.4. Podľa § 274 ods. 2 C. m. p., v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

14. K problematike rozhodovania súdu o spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony súd uvádza, že súčasná platná hmotno-právna úprava tejto problematiky v Občianskom zákonníku umožňuje jednak pozbavenie fyzickej osoby spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu a jednak obmedzenie spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony v čiastočnom rozsahu stanovenom súdom. Napriek dikcii vyplývajúcej z hmotného práva treba konštatovať, že moderné právne úpravy aj rozhodnutia európskych súdnych autorít v snahe o zachovanie relevantného a rovného postavenia osôb so zdravotným postihnutím netolerujú možnosť úplného pozbavenia fyzickej osoby spôsobilosti na právne úkony (viď komentár Civilného mimosporového poriadku – Smičková – Števíček – Tomašovič – Kotrecová a kolektív). Z tohto dôvodu právna úprava procesného postupu súdu v konaní o spôsobilosti na právne úkony v Civilnom mimosporovom poriadku účinná od 01.07.2016 prelamuje nevyhovujúce nastavenie

hmotno-právneho vymedzenia intenzity zásahov do spôsobilosti na právne úkony fyzických osôb a rešpektuje moderný náhľad na danú problematiku. Civilný mimosporový poriadok tak umožňuje súdu vo vzťahu k spôsobilosti na právne úkony rozhodnúť len obmedzujúcim spôsobom.

15. Na základe vykonaného dokazovania bolo jednoznačne znaleckým dokazovaním zistené, že posudzovaná trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, v dôsledku ktorej nie je spôsobilá vykonávať právne úkony v plnom rozsahu. Uvedený stav bol objektívne zistený vyšetrením znalca, ktorý bol zároveň vypočutý pred súdom. Znalec pred súdom potvrdil, že zo zdravotnej dokumentácie prítomnosť duševnej poruchy ešte vo februári 2022 konštatovaná nebola, po prvýkrát bola konštatovaná pri znaleckom vyšetrení posudzovanej vo februári 2023, kedy bola zistená ľahká demencia hraničiaca so stredne ťažkou demenciou. Odvtedy došlo k negatívnej prognóze, čo znalec skonštatoval pri vyšetrení v júni 2025, kedy zistil demenciu stredne ťažkého stupňa zmiešanej etiológie. Podľa znalca pri danom type duševnej poruchy dochádza k poklesu kognitívnych funkcií, pacient nevie fungovať bez pomoci iných ani pri bežných každodenných činnostiach, ako je nakupovanie, výber vhodného oblečenia, telefonovanie. V domácom prostredí vykonáva jednoduché činnosti, zohriatie pripraveného jedla, ale nedokáže ho uvariť sama. Potrebuje asistenciu pri obliekaní, pri úprave zovňajšku, udržiavaní hygieny. Je narušená kritickosť k ochoreniu, zachované schopnosti sa ťažko udržiavajú. Uvedená forma duševnej poruchy spôsobuje výrazné narušenie pamäťových a intelektových schopností, výrazné sú zmeny osobnosti dotknutej osoby. Porucha má trvalý charakter a nie je liečiteľná, liečbou nemožno očakávať zlepšenie zdravotného stavu, prognóza ochorenia je nepriaznivá. Posudzovaná v dôsledku duševnej poruchy nie je schopná racionálne posúdiť a rozpoznať následky svojho konania, z psychiatrického hľadiska nie je spôsobilá podpisovať akékoľvek zmluvy, vystupovať pred štátnymi orgánmi a orgánmi verejnej moci, vybavovať svoje osobné úradné záležitosti, nakladať s majetkom, hospodáriť s finančnými prostriedkami vo väčšom rozsahu, dávať informované súhlasy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, vykonávať právne úkony súvisiace s umiestnením v zariadení sociálnej starostlivosti, preberať akékoľvek poštové zásielky. Účastníci konania zhodne uviedli, že u posudzovanej dochádza k zhoršovaniu jej pamäťových schopností, najmä krátkodobej pamäte, nie je schopná samostatne si vybavovať úradné záležitosti a konať pred orgánmi verejnej moci. Nie je schopná posúdiť úkony týkajúce sa nakladania s majetkom, s finančnými hodnotami vo väčšom rozsahu, ani prípadné záväzkovo právne vzťahy. Čo sa týka zdravotnej starostlivosti, účastníci zhodne potvrdili, že toto si posudzovaná vybavuje sama za pomoci zamestnancov sociálneho zariadenia, kde je umiestnená, doposiaľ sa nestalo, že by liečbu odmietala alebo v liečbe nespolupracovala. Predpísanú medikamentóznú liečbu riadne užíva pod dohľadom zamestnanca sociálneho zariadenia, pri pobyte v domácom prostredí syna dohľad zabezpečí on. Rovnako nie je problém s umiestnením v zariadení sociálnej starostlivosti, toto si zabezpečila sama, je tu spokojná, problémy s tým spojené nie sú. Pri preberaní pošty sú jej nápomocní zamestnanci sociálneho zariadenia, event. syn. Pri nakladaní s menšou finančnou hotovosťou jej pomáhajú zamestnanci sociálneho zariadenia, v prípade potreby syn. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania súd konštatuje, že u posudzovanej sú dôvody na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, a to najmä pri vstupovaní do záväzkových vzťahov, pri nakladaní s majetkom a väčšími finančnými prostriedkami, pričom z dokazovania vyplynulo, že práve úkony spojené s nakladaním s majetkom posudzovanej sú aktuálne predmetom súdnych sporov, preto súd v záujme ochrany posudzovanej konštatuje, že je najmä v jej záujme obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v tejto oblasti tak, aby v budúcnosti nemohlo dôjsť k príp. zneužívaniu stavu posudzovanej, preto súd rozhodol a vymedzil rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony posudzovanej najmä v majetkovej a záväzkovo-právnej oblasti. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že čo sa týka menších finančných prostriedkov, s týmito môže posudzovaná nakladať samostatne, za pomoci zamestnancov sociálneho zariadenia, eventuálne za pomoci syna, kedy si môže samostatne zabezpečovať drobné osobné potreby, prípadne doplatky liekov. Zároveň súd aj z osobného kontaktu s posudzovanou na pojednávaní konštatuje, že pri vybavovaní úradných záležitostí a konaní pred orgánmi verejnej moci potrebuje pomoc inej osoby, preto aj v tomto rozsahu bola posudzovaná obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, ustanovený hmotnoprávny opatrovník jej v tomto bude nápomocný. Súd určil rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony posudzovanej vo výroku číslo I. V oblasti zdravotnej starostlivosti, posudzovanie pobytu v zariadení sociálnej pomoci, pri preberaní akýchkoľvek poštových zásielok sú posudzovanej nápomocní zamestnanci sociálneho zariadenia prípadne syn, v tejto oblasti k žiadnym problémom v dôsledku duševnej poruchy posudzovanej nedochádza, preto súd v tejto oblasti ponechal zachovanú samostatnú spôsobilosť posudzovanej. Vzhľadom na konštatovanie znalca, kedy je predpoklad progresie kognitívnych porúch, súd dáva do pozornosti možnosť v prípade potreby rozšíriť v budúcnosti oblasti obmedzenia spôsobilosti na právne úkony posudzovanej.

16. Medzi účastníkmi zostalo sporné, kto má byť ustanovený za hmotnoprávneho opatrovníka posudzovanej. Navrhovateľka aj procesný opatrovník sú deťmi posudzovanej, t. j. sú jej najbližšími osobami. Navrhovateľka poukazovala na to, že s matkou mala vždy dobrý vzťah, k zhoršeniu vzťahu s matkou došlo po tom, čo ju začal ovplyvňovať syn s manželkou v jej neprospech, nakoľko medzi súrodencami dochádzalo k majetkovým sporom. Poukázala na to, že po rozhodnutí súdu v majetkovom spore mala matka všetky nehnuteľnosti prepísať práve na syna, mala za to, že procesný opatrovník matku manipuluje vo svoj prospech. Potvrdila, že s matkou aktuálne nekomunikuje, ak by nebola pod vplyvom syna, verila tomu, že s mamou môžu opäť nadviazať dobrý vzťah a je ochotná byť jej nápomocná. Procesný opatrovník nesúhlasil s ustanovením navrhovateľky za hmotnoprávneho opatrovníka, tvrdil, že práve navrhovateľka manipuluje s matkou vo svoj prospech za účelom získania majetku, s matkou nekomunikuje, nepodieľa sa nijako na úhrade jej potrieb, ktoré sú nad rozsah príjmu matky. Posudzovaná sama vyhlásila, že aktuálne jej je vo všetkom nápomocný syn, dcéra ju nekontaktuje, nenavštevuje ju, ani jej netelefonuje. Súd však nezistil, že by posudzovaná mala výslovne negatívny vzťah ku ktorémukoľvek svojmu potomkovi. Šetrením súdu neboli zistené ani u navrhovateľky, ani u procesného opatrovníka také skutočnosti, ktoré by im bránili vykonávať funkciu opatrovníka, pre ktoré by nespĺňali predpoklady na výkon tejto funkcie, obaja s výkonom funkcie opatrovníka svojej matky súhlasili. Súd preto zohľadnil vyjadrenie posudzovanej k osobe prípadného hmotnoprávneho opatrovníka, pretože je potrebné predpokladať, že vzťah medzi opatrovníkom a opatrovancom je založený aj na vzájomnej dôvere (viď aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/101/2021 zo dňa 25.05.2022). Pre súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku (§ 217 ods. 1 C. s. p.), súd konštatuje, že v čase vyhlásenia rozsudku z vyjadrenia účastníkov konania vyplýva, že aktuálne navrhovateľka s posudzovanou nekomunikuje, čo celkom prirodzene sťažuje výkon funkcie opatrovníka. Vykonaným dokazovaním nebolo potvrdené podozrenie navrhovateľky, že po vynesení rozsudku v majetkovom spore účastníkov konania by všetky nehnuteľnosti mali byť prepísané na syna posudzovanej, rozhodnutie súdu v majetkovom spore ešte nie je právoplatné, preto vlastnícke právo posudzovanej nemôže byť zatiaľ evidované v katastri nehnuteľností. V prípade, že rozhodnutie o určení vlastníckeho práva posudzovanej k nehnuteľnostiam nadobudne právoplatnosť, akékoľvek ďalšie nakladanie s majetkom posudzovanej musí schváliť súd. Preto súd v súlade s vôľou posudzovanej za opatrovníka ustanovil syna, ktorý bol poučený o výkone funkcie opatrovníka a s tým spojenými právami a povinnosťami, vyslovil súhlas s ustanovením za opatrovníka matke. Súd dodáva, že v budúcnosti, pokiaľ by došlo k urovneniu vzťahu medzi navrhovateľkou a matkou, táto by prejavila vôľu o opatrovanie navrhovateľkou, môže dôjsť k zmene opatrovníka (§ 276 a § 277 C. m. p.). Zároveň súd vo výrokovej časti vymedzil oprávnenia a povinnosti opatrovníka týkajúce sa zastupovania opatrovanej matky. V rozsahu, v akom bola posudzovaná obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, je oprávnený a aj povinný konať v jej mene ustanovený opatrovník. V prípade, že sa nejedná o bežný úkon, najmä nakladanie s nehnuteľnosťami a finančnými hodnotami vo väčšom rozsahu, opatrovník si musí vyžiadať súhlas súdu o schválení právneho úkonu urobeného v zastúpení opatrovanej. Zároveň bola opatrovníkovi uložená povinnosť zasielať súdu písomné správy o opatrovanej a nakladaní s jej majetkom – najmä príjmom vo forme dôchodku, vždy ku dňu 30.06. a 31.12. každého kalendárneho roka, čím sa zabezpečuje dozor zo strany štátu nad výkonom opatrovníckej funkcie za účelom zachovania práv posudzovanej.

17. O náhrade trov konania súd rozhodoval podľa § 52 a § 58 C. m. p. a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V súvislosti so znaleckým dokazovaním vznikli trovy štátu, ktoré platil ustanovenému znalcovi. V súlade s ustanovením § 251 ods.1 C. m. p., trovy dôkazov v tomto konaní platí štát. Preto súd vyslovil, že sa štátu náhrada trov konania nepriznáva.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline (§ 355 ods. 1, § 362 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 C.s.p.).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C.s.p.) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 C.s.p.).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 1, 2 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 C.m.p.).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 C.m.p.).

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti - Exekučný poriadok); ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 370 ods. 1, §376 ods. 1 C.s.p.).